

נאות למידה

ע"ש נאות ויצמן ז"ל
מרכז לטיפוח כישורי למידה

האגודה לקידום החינוך, ירושלים 50
The Society for Advancement of Education

נאות למידה

מסייעים לתלמידים להצליח

תוכנית "נאות למידה"

התוכנית "נאות למידה" היא מודל חינוכי מקיף שמטרתו לסייע לתלמידים מיוחדים עד י"ב, להוריהם ולצוותים החינוכיים לעבוד בשיתוף פעולה ובמקצועיות לשיפור ההישגים הלימודיים של התלמידים, ולחזק את חוסנם הרגשי של בני נוער המתמודדים עם קשיי למידה.

התכנית פועלת בחסות האגודה לקידום החינוך בירושלים ומתיישמת היום בבתי-ספר על-יסודיים ובפנימיות המופעלות על ידי האגודה. "נאות למידה" עושה שימוש מיטבי ויעיל בשירותים ובמשאבים המסופקים על ידי המדינה ולכן מוסיפה מענים מגוונים, הממומנים מכספי תרומות. "נאות למידה" נוסדה מתוך כבוד והוקרה לחייו והישגיו הלימודיים של נאות ויצמן ז"ל.

The Niot Project honors the life and learning accomplishments of Niot Watzman, z"l

The Niot Project was launched in 2012 by the Society for Advancement of Education, Jerusalem (SAE) at the request of the Watzman family and operates with the generous support of Niot's many friends and the following partners:

Ministry of Education

The Reggi Marder Foundation

The Maor Foundation

נאות ויצמן והוריו עמדו בפני האתגר לקבלת סיוע - והצליחו

נאות, ילד "בעייתי" טיפוסי, לא הצליח לשבת בשקט בכיתה והתקשה להתרכז בשיעורים. תסכולם של הוריו גדל ככל שרכו ניסיונותיהם לסייע לו, אם על ידי משמעת נוקשה, ואם על-ידי תמריצים חיוביים ושימוש במורים פרטיים - נסיונות שלא הובילו לתוצאות המבוקשות.

מהתייעצויות עם ממומחים הם למדו שבעזרת התערבות מתאימה וסביבה לימודית תומכת - גם ילדים עם קשיי למידה (שלעתים קרובות כרוכות גם בהפרעות קשב וריכוז והיפראקטיביות—ADHD) יכולים להצליח בלימודים, ובחיים בכלל. מכיוון שבבית-הספר לא נעשו אבחונים לקשיי למידה ולא נבנתה תכנית התערבות אפקטיבית, איתרו ההורים של נאות את הקושי, פנו לאבחון באופן פרטי, ומימנו מכיסם את עיקר התמיכה והסיוע.

המאמצים נשאו פרי. הודות להתמדה של נאות, של מוריו ושל הוריו, התקדם נאות בלימודים והפך לתלמיד נלהב. לא די בכך שהצליח להשלים תכנית לימודים מלאה ולעמוד בבחינות הבגרות, הוא גם היה לאחד התלמידים המצטיינים בכיתתו.

נאות התגייס לצה"ל והשלים בהצלחה את הכשרתו כלוחם גולני באביב של 2011. זמן קצר לאחר סיום המסלול, בחופשת הפסח, נפל נאות בתאונת צלילה.

בן 20 היה במוותו.

נערים ונערות עם קשיי למידה לא תמיד מקבלים את הסיוע המגיע להם

משרד החינוך מציע סל שירותים בסיסי לתמיכה ולטיפול בתלמידים עם קשיים לימודיים, ביניהם: הוראה מתקנת, טיפול רגשי, טיפולים פארא-רפואיים והתאמות שונות בבחינות, אלא ששירותים אלה מוגבלים בהיקפם, ולעתים משימת איתור המידע והשגת הזכאות קשה להורים ואף לצוותי בתי-הספר. שירותים אלה הינם הכרחיים לקידום של התלמידים.

משרד החינוך דורש מההורים אבחון לקויות למידה כדי לקבל זכאות לסל השירותים, אך הוא אינו מממן את האבחונים, ורק במקרים מעטים מוכן לסבסדם, גם הסיוע הלימודי המוצע לתלמידים אלה אינו מספיק.

הורים נדרשים לאתר בעצמם את השירותים הקיימים, לדרוש ולהבטיח את קבלתם ולמצוא את המשאבים הנדרשים למימון האבחון וטיפול הנדרשים מעבר למה שהמדינה מספקת. זהו כמובן מכשול עצום שהורים שהם לא פעם מוגבלים בזמן, במודעות, בסבלנות וביכולתם כלכלית. בנוסף לכך, ריכוז, ניהול, ותיאום המשאבים הניתנים על-ידי המדינה, דורש מצוותי בתי-הספר זמן וכח-אדם רב.

"כשהכל מסביב
נהיה רע, אני
זקוק למורה
לצדי".

מטרות התכנית "נאות למידה":

- לשפר את ההצלחות בלימודים ואת החוסן הרגשי של תלמידים עם לקויות למידה.
- לבנות מודל חינוכי מותאם, מדויק ויעיל שאפשר יהיה לאמץ בכל התיכונים וחיטבות הביניים בארץ.
- לעשות שימוש מקסימלי בהתערבות מקצועית על מנת להגדיל את מספר התלמידים עם קשיי למידה המקבלים תעודות בגרות, המסייע בקבלת תפקיד מאתגר ומספק בצבא, בקבלה לאוניברסיטאות וברכישת מקצוע משמעותי בהמשך החיים.
- להכשיר ולהעשיר את הידע של הצוות החינוכי ושל אנשי הנהלה בבתי ספר כדי שיוכלו לתת עזרה משמעותית יותר לתלמידים. ההכשרה מאפשרת להבין טוב יותר תלמידים עם לקויות למידה ונותנת את הכלים ליצירת סביבה שבה תלמידים עם קשיים בלמידה יכולים ללמוד לצד חבריהם.
- לצמצם את העומס הכלכלי ואת המתח המתלווה אליו בקרב המשפחות על ידי סבסוד האבחונים וסיפוק כל שירותי הסיוע הנדרשים, תוך שיתוף ועדכון שוטף של ההורים.

בחווייתו והצלחתו של נאות כמצפן לתלמידים המתקשים בבית-הספר

התכנית "נאות למידה" הוקמה בשיתוף פעולה בין משפחתו של נאות לבין האגודה לקידום החינוך בירושלים. עד היום הוקמו מרכזי למידה על שם נאות בחמישה בתי ספר תיכוניים השייכים לאגודה לקידום החינוך. כל אחד מהמרכזים מנוהל ומרוכז על ידי איש צוות ייעודי מתוך בית הספר, העוקב אחר צרכי התלמידים ואחר התקדמותם. הרכז אחראי לאיתור צרכי התלמידים ולתיאום מענים שונים המוצעים על ידי משרד החינוך ועל ידי הרשויות המקומיות, ואף מאתר מקורות נוספים, כדי להבטיח שכל תלמיד יקבל את הסיוע המירבי והמיטבי. הרכז גם מוודא שנעשה שימוש הולם במשאבים.

אני תלמיד כיתה י"ב, בגלל הקושי בשיעורים והלחץ העצום כמעט עזבתי את הלימודים בשנה שעברה. אבל המורים, שהם ממש כמו חברים, עודדו אותי מאוד והחלטתי להישאר.

“מספיק שילדה באה אלי עם אור בעיניים ואומרת ‘דעתי מה לעשות במבחן!’”

תפקיד רכזי “נאות למידה”

- למפות ולאתר את הצרכים של כל תלמיד ותלמידה בשיחות עם מחנכים, רכזים, ולהשתתף בפגישות הערכה ותצפיות בכיתה.
- לתאם ולהתאים שעות תרגולים אישיים וקבוצתיים שניתנים על ידי מורים, סטודנטים ואנשי מקצוע אחרים.
- להבטיח יעילות מרבית בשעות התרגול, על ידי מעקב צמוד אחר התקדמות התלמידים, טיפוח תחושת מסוגלות עצמית באמצעות הצלחות בקבוצות הלמידה, וכמידת הצורך גם שינוי התכנית כאשר יש חוסר התאמה.
- לשמש כאנשי קשר בין התלמידים לבין מורי המרכז, מורי בית הספר ובעלי תפקיד אחרים.
- לעקוב אחר התכנים והנושאים שלומדים התלמידים בכיתה וגם את נוכחותם והגעתם בזמן לשיעורים, הכנת שיעורי הבית, כדי להבטיח שהם יהיו ערוץ תקשורת שוטף בין התלמידים לבין מוריהם.
- להדריך את המורים, לייעץ להם, ולעזור לתלמידים להבהיר את צריכיהם למורים.
- להשתתף בישיבות פדגוגיות ובקבלת החלטות הנוגעות לתלמידי מרכז “נאות למידה”.

איך פועלת התכנית “נאות למידה”

התכנית מבקשת לתרגם את הניסיון של נאות ושל משפחתו לשני נתיבים שמטרתם לסייע לתלמידים שהסיפור שלהם דומה לזה של נאות:

1. מרכזי “נאות למידה” ורכזי למידה “נאות למידה” מפעילה מרכזי למידה בבתי-הספר, שם מתנהלים שירותי התמיכה והסיוע הניתנים לתלמידים ולמורים. בראש כל מרכז עומדים רכזים בעלי מומחיות בתחום, המופקדים על ריכוז המידע על צרכי התלמידים והשירותים הקיימים ופועלים להבטחת שימוש אופטימלי בכל המשאבים והמענים הניתנים על ידי הרשויות ועל ידי תורמים.

2. אבחון לקויות למידה התכנית “נאות למידה” משתתפת במימון אבחונים פסיכו-דידקטיים לאיתור לקויות למידה. האבחונים נעשים על ידי מומחים מורשים שנבחרו בקפידה. רכזי הלמידה של «נאות למידה» משתמשים באבחונים כדי לתכנן ולהתאים את תכנית ההתערבות המתאימה ביותר לצרכיו של כל תלמיד. האיתור והאבחון משמשים להתאמת אסטרטגיות למידה ולהדרכת המורים בקבוצות למידה קטנות המותאמות לתלמידים.

הערכת התכנית "נאות למידה"

ההערכה לתכנית "נאות למידה" נעשת על ידי יובל פיורקו, פסיכולוג חברתי עצמאי הפועל מסגרת מכון צפנת למחקר, פיתוח וייעוץ ארגוני.

ממצאים ראשוניים מהדו"ח מראים:

- יותר ממחצית התלמידים שיפרו את נוכחותם בשיעורים ואת הציונים במקצועות הליבה. השיפור המשמעותי ביותר הוא במקצוע המתמטיקה.
- רכזי הלמידה אתרו וניצלו משאבים שבעבר לא נעשה בהם שימוש.
- שיתוף הפעולה והתיאום עם המורים הוא קריטי להצלחה בהתערבויות השונות.

בנוסף לכך, עלו הנקודות הבאות:

- רכזי ההוראה מבצעים את תפקידם במשרה חלקית, לצד מטלות או אחריות אחרות בהוראה או באדמיניסטרציה. הדרישות של התפקיד בתכנית "נאות למידה" מצריכות משרה מלאה.
- חלל ייעודי, מובנה ומצויד היטב הכרחי למיקסום ההשפעה של כל ההתערבויות.

"נאות למידה" פועל בהתאם להמלצות אלו.

יובל פיורקו

רכיב פרויקט נאות	פנימיית עין כרמית	רעות	בויאר ופנימיה	מדרשיית עמליה-תיכון ופנימיה	תיכון דרור	אורט נתניה	הפנימייה ע"ש שטיינברג	כפר אדומים	חכמי לב	סה"כ
הקמת מרכז נאות למידה	כן	כן	כן	כן	כן	לא	לא	לא	לא	5
מספר התלמידים בבית הספר	130	250	900	300	220	110	160	44	50	2,164
יחס מורים/תלמידים	1:20-35	1:25	1:35	1:25	1:25	1:35	1:35	1:31	1:25	בממוצע 1:30
אחוז התלמידים עם לקויות למידה	80%	40%	30%	60%	50%	60%	60%	30%	15%	בממוצע 47%
מספר התלמידים המסתייעים במרכז נאות	88	75	115	111	101	0	0	0	0	490
שעות שבועיות של הרכז	10	6	8	7	8	10	7	-	-	בממוצע 8 שעות
מספר התלמידים המקבלים תרגול נוסף	130	75	190	110	100	110	160	20	10	905
אבחוני לקויות למידה שבוצעו	10	4	8	9	8	0	8	0	7	54
מספר אנשי הצוות שעברו הכשרה	13	25	38	23	9	0	0	0	0	108
שנת התחלת התכנית "ניצוצות חבויים"		2014	2016	2015	2014	-	-	2016	2016	7
אחוזי הצלחה בכגרות	83%	80%	90%	80%	85%	85%	85%	-	-	בממוצע 84%

"ניצוצות חבויים" -

הדרכת מורים להגברת יעילות ההוראה בכיתות

"ניצוצות חבויים" הוא פרויקט שמטרתו להכשיר ולאמן מורים במסגרת הבית-ספרית ולבנות צוות מקצועי המצוייד בכלים ובאסטרטגיות הוראה שמאפשרת להבין וללמד את הילדים בצורה טובה יותר מבחינה רגשית, חברתית ותוך התחשבות בפרופיל הלמידה שלהם.

המודל פותח ויושם בארצות הברית בשנת 2005 במטרה להרחיב את היקף המענים לצרכים המיוחדים של תלמידים עם קשיי למידה בבתי הספר היהודיים.

תכנית הבכורה הושקה בשבעה בתי ספר באיזור ניו יורק בפברואר 2006. היום מתקיימת תכנית "ניצוצות חבויים" ב-33 בתי ספר בניו יורק, ניו ג'רזי, בולטימור ובשיקאגו. התכנית זכתה בפרס "ברית" (Covenant Award) למצוינות בחינוך יהודי, והוכרה בשנים האחרונות על ידי Slingshot (קרן קהילתית-יהודית) כאחד הארגונים החדשניים בארצות הברית והיא מקיימת שותפות עם בית-ספר צ'רצ'יל בעיר ניו יורק, בית-ספר שמש בבולטימור, ובבית-ספר ריץ' בשיקאגו. תכנית "ניצוצות חבויים" חברה לאגודה לקידום החינוך בירושלים ול-"נאות למידה" ומיושמת בבתי הספר של האגודה.

יעדים

- לישם את המודל החינוכי של «ניצוצות חבויים» בשלושה בתי ספר בשנים 2014-2015 (בתי ספר התיכוניים 'עמליה', 'דרור' ובית ספר יסודי 'מענית' ברמלה), ובשמונה בתי ספר תיכוניים בשנים 2016-2017.
 - להעריך את היישום והמימוש של התכנית על מנת לייעל ולהתאים אותו לצרכים המקומיים ולשחזר את ההצלחה של התכנית בארצות הברית.
- בעלי תפקיד בתכנית
- מאמנים חיצוניים - לכל בית ספר מוקצה מאמן חיצוני שעובד עם ששה מורים. העבודה היא בהיקף של יום עבודה מלא בשבוע במשך 38 שבועות.
 - מאמנים פנימיים - מאמנים פנימיים הם חברי סגל ההוראה של בית הספר שהוכשרו כמאמני "ניצוצות חבויים". כל מאמן עובד עם מורה אחד בבית הספר.

העתיד: מרכזי "נאות למידה" בכל בתי-הספר

התכנית "נאות למידה" מתעתדת ליצור מערך של מרכזי למידה ייעודיים בכל בתי הספר שבהם יש מעורבות של האגודה לקידום החינוך. בכל אחד מהמרכזים יועסק רכז ייעודי ויוקצו שעות נוספות לתרגול ושיעורי עזר על פי שיקול הדעת של הרכז.

לכל מרכז "נאות למידה" יוקדש מרחב שיהיה מעוצב באופן הולם לתלמידים עם קשיי הלמידה.

על פי הדרישות הייחודיות של כל אחד מבתי הספר, התכנית תספק את השירותים הבאים:

- אבחון לקויות למידה - סבסוד אבחונים פסיכו דידיקטיים המתאימים לתלמידים את שירותי התמיכה הרגשיים והטיפוליים.
- הוראה מתקנת - סיוע לתלמידים בפיתוח שיטות למידה האפקטיביות עבורם והקניית מיומנויות לניהול זמן והתמודדות עם בחינות.
- שעות תרגול והוראה מסייעת - שעות נוספות מעבר לשעות ההוראה הניתנות על ידי בית הספר.
- אימון אישי - קורס בן עשרה מפגשים שמטרתו להעניק כלים אפקטיביים לארגון ולהגשמת מטרות אישיות.
- אימון בסנגור עצמי - פגישות קבוצתיות לשיפור ההערכה העצמית, הביטחון והיכולת של כל תלמיד לסנגר על עצמו.
- תרפיה באמנות ובדרמה - לתלמידים עם צרכים רגשיים משמעותיים.
- הכשרת הסגל - סדנאות לעובדים בצוות החינוכי של האגודה לקידום החינוך.

עדן ישראלי, רכזת לקויות למידה באגודה לקידום החינוך

הצוות המוביל בתכנית "נאות למידה"

עדן ישראלי, רכזת לקויות למידה באגודה לקידום החינוך והמנהלת החינוכית של התכנית "נאות למידה", היא בעלת ניסיון של למעלה מ-15 שנה בטיפול בלקויות למידה. יש לה תואר BA בפסיכולוגיה, תואר MA בחינוך מיוחד מהאוניברסיטה העברית בירושלים, והסמכה מאוניברסיטת בר אילן כמאבחנת דידקטית. בנוסף, בעלת הסמכה לניתוח התנהגות יישומי (ABA - Applied Behaviour Analysis) ממכון וינגייט.

חיים ויצמן - ראש ועדת ההיגוי של התכנית "נאות למידה", נולד בקליבלנד, גדל בסילבר-ספרינג שבמדינת מרילנד בארצות הברית, והשלים את לימודיו באוניברסיטת דיוק (Duke). לאחר מכן הגיע לשנה לישראל כמתנדב בקהילות נזקקות. השנה התארכה והיתה לחיים שלמים. בנוסף לעבודתו כמתרגם ספרים מעברית לאנגלית, חיים הוא מחברם של ספרים משלו: Company C: A Crack in - An American's Life as a Citizen-Soldier in Israel ו-the Earth: A Journey Up Israel's Rift Valley. הוא אף כותב מדי חודש את המדור "Necessary Stories" בעיתון Jerusalem Report. חיים נשוי לאילנה. בתם הבכורה מזמור היא אנימטורית, ובנם עשור הוא קצין בצה"ל וסטודנט למשפטים. עשורנשוי לעדי, סטודנטית לביולוגיה חישובית, שניהם באוניברסיטה העברית. בנם נאות נפל בשנת 2011 במהלך שירותו הצבאי בחטיבת גולני, ובתם הצעירה משגב משרתת ביחידת "קרקל".
אתר של חיים www.southjerusalem.com

פעילויות במסגרת התכנית "ניצוצות חבויים"

1. הכשרת קיץ - בכל שנה, לפני פתיחת שנת הלימודים, תתקיים השתלמות של "ניצוצות חבויים". בהשתלמות משתתפים מורים, אנשי מנהלה ואנשי מקצוע נוספים שישמשו בשנת הלימודים כמאמנים פנימיים או חיצוניים. במהלך השנה יקבלו אימון כעשרה מורים בכל אחד מבתי הספר, מתוך כוונה שתוך שלוש עד חמש שנים יוכשרו כל המורים בבית הספר לפעול לפי שיטות "ניצוצות חבויים". בסדנת הקיץ ישתתפו כ-30 אנשי מקצוע בכל שנה.
2. אימון כיתתי לאורך כל השנה - כל מאמן יבצע תצפיות על המורה בכיתה במשך שעה בשבוע, יפגש עם המורה וייתן לו משוב לפי הנלמד בתצפית. בנוסף, תתקיים פגישה שעתית-חודשית בין המאמן לבין המורה. המאמן ישתמש בחומרים שאומצו ועודכנו לעברית ולמערכת החינוך הישראלית על ידי קלייר וורצל (Claire Wurtzel) ורוקסנה ניימן (Roxana Neiman).
3. מאמנים פנימיים חדשים - בסוף כל שנה תינתן אפשרות למורים שמימשו באופן אפקטיבי את הטכניקות של "ניצוצות חבויים" לקבל הכשרה ולשמש כמאמנים פנימיים בבית הספר שלהם.
4. הערכה - מכון חיצוני יעריך את הצלחת התכנית, את יישומה בישראל ואת השיתוף בין "ניצוצות חבויים" לבין האגודה לקידום החינוך.

עזרו לנוער עם לקויות למידה להצטיין בבית הספר

תרומות פטורות ממס ניתן לשלוח בצ'ק לפקודת האגודה לקידום החינוך,
ירושלים ולשלוח בדואר למען:
האגודה לקידום החינוך
ת.ד. 16252
ירושלים 91162

אפשר גם לתרום בצורה מאובטחת באמצעות Pay Pal דרך האתר
www.kidum-edu.org.il/en/donate1

על האגודה לקידום החינוך, ירושלים

השליחות

האגודה לקידום החינוך היא מלכ"ר הרואה בחינוך כלי להעצמה של נוער מקהילות מוחלשות בישראל ומטרתה לסייע לתלמידים להגיע להישגים מצוינים מתוך מאמצים לימודיים, חברתיים ומנהיגותיים שלהם.

צורך

על רקע הפערים הגדלים והולכים בחברה הישראלית, ובתגובה לשינויים המתרחשים בקהילה המקומית והעולמית, המשימה של האגודה לקידום החינוך הופכת להיות חשובה מאי פעם. מספר הילדים הגדלים בעוני ובבתים הרוסים גדל גם כן.

לרבים מהתלמידים יש יכולת אקדמית גבוהה, אין להם בעיות התנהגות והם מסוגלים להוציא את עצמם ממעגל העוני. מחקר עצמאי שנעשה על ידי מכון הנריאטה סאלד מראה ש-80% מהנוער שמגיע לאגודה לקידום החינוך הוא בן למשפחה שההכנסה בה הוא כ-5000 ש"ח לחודש או פחות. גישה לבתי ספר איכותיים ולסביבה תומכת, נותנת לילדים אפשרות לממש את הפוטנציאל הגלום בהם בכל תחומי החיים.

פעילויות

במהלך חמישים שנה האחרונות הקימה האגודה לקידום החינוך עשרה בתי ספר תיכוניים ופנימייות חינוכיות בירושלים, כפר סבא ונתניה, ולומדים במוסדותיה יותר מ-2300 בני נוער מאיזורי הפריפריה הגאוגרפיים והכלכליים של מדינת ישראל.

תכנית נעל"ה היא תכנית המאפשרת לצעירים יהודיים מ-42 מדינות להשלים את מבחני הבגרות בישראל. התכנית ציינה לאחרונה עשרים שנה מאז הקמתה ומתגאה ב-13,000 בוגרים.

מרכז ההיגוי ליוצאי אתיופיה הוא הפרויקט הלאומי הגדול והמקיף ביותר מסוגו המספק חינוך יום-יומי ותמיכה חברתית ליותר מ-10,000 ילדים ממוצא אתיופי.

עיצוב: סטודיו סקנטצ'
צילום: דובי פיינר

ליצירת קשר

דניאל חסון

פיתוח משאבים

דוא"ל danielh@kidum-edu.org.il

טלפון + 972-522-637-548

חיים וייצמן

ועדת ההיגוי של פרויקט נאות

דוא"ל hwatzman@gmail.com

טלפון + 972-544-612-939

www.kidum-edu.org.il/en/special-projects/niot

